Bem Cinsiyet Rolleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bem Cinsiyet Rolleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17510

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bem Cinsiyet Rolleri Ölçe?i (BCRÖ), orijinal ad? Bem Sex Role Inventory (BSRI) olan ve ilk kez 1974 y?l?nda Dr. Sandra Bem taraf?ndan geli?tirilen psikometrik bir araçt?r. Bu ölçek, bireylerin kendilerini kültürel olarak tan?mlanm?? maskülen ve feminen ki?ilik özelliklerine ne ölçüde atfettiklerini ölçmeyi amaçlar. Temel amac?, bireyleri geleneksel olarak tan?mlanm?? cinsiyet rollerinin ötesinde, androjeni, maskülen, feminen ve farkl?la?mam?? olmak üzere dört temel cinsiyet rolü kategorisine ay?rmakt?r. Türkiye'de bu ölçe?in çe?itli uyarlamalar? yap?lm?? olup, sunulan kaynakta H. H. Tatl?c? (2002) taraf?ndan yap?lan bir uyarlama referans gösterilmektedir. Bu adaptasyon, özellikle kad?nlarda cinsiyet rolleri, benlik sayg?s? ve depresyon gibi kavramlar?n incelenmesi ba?lam?nda kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Cinsiyet Rolleri, Bem Cinsiyet Rolleri Ölçe?i, Androjeni, Maskülenite, Feminenite, Psikometrik Ölçek, Uyarlama, Sosyal Psikoloji.

Yazarlar

Dr. Sandra L. Bem (Orijinal Ölçek Geli?tiricisi), H. H. Tatl?c? (Türkçe Uyarlama Çal??mas?).

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireyin psikolojik cinsiyet rollerini nesnel bir ?ekilde belirlemektir. Geleneksel yakla??mlar?n aksine, BSRI, maskülenli?i ve feminenli?i tek bir kutbun kar??t uçlar? olarak de?il, ba??ms?z iki boyut olarak ele al?r. Bu ba??ms?z boyutlar, bireylerin hem yüksek maskülen hem de yüksek feminen özelliklere sahip olabilece?i (yani, androgen olabilece?i) fikrinin test edilmesine olanak tan?r.

Uyarlama çal??mas?n?n özel amac? ise, ölçe?i Türk kültürüne uygun hale getirerek, Türkiye'deki bireylerin cinsiyet rolü yönelimlerini ölçmek ve bu yönelimlerin benlik sayg?s?, depresyon ve di?er psikolojik de?i?kenlerle olan ili?kilerini ara?t?rmakt?r. Tatl?c? (2002) çal??mas? özelinde, kad?n deneklerin cinsiyet rolleri ile ya?a ba?l? olarak benlik sayg?s? ve menopoz belirtileri aras?ndaki ili?kilerin incelenmesi hedeflenmi?tir.

Yap?

Bem Cinsiyet Rolleri Ölçe?i, **Cinsiyet ?emas? Teorisi** (Gender Schema Theory) temelinde geli?tirilmi?tir. Ölçek, bireyin bili?sel süreçlerini ve öz-kavram?n? organize eden cinsiyet ?emalar?n?n gücünü ve içeri?ini dolayl? olarak ölçer. Ölçek, üç ana yap?sal boyutu ölçmektedir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Maskülenlik (M): Genellikle ba??ms?zl?k, iddiac?l?k, liderlik ve rekabetçilik gibi kültürel olarak erkeklerle ili?kilendirilen özellikleri içerir.

Feminenlik (F): Genellikle ?efkat, duyarl?l?k, s?cakl?k ve fedakarl?k gibi kültürel olarak kad?nlarla ili?kilendirilen özellikleri içerir.

Nötr/Sosyal Arzu Edilebilirlik (N): Cinsiyetten ba??ms?z, sosyal olarak arzu edilen ancak cinsiyet rolü s?n?fland?rmas?nda kullan?lmayan maddelerden olu?ur.

Bu iki ba??ms?z boyut üzerindeki skorlar?n kombinasyonu, bireyleri dört ana kategoriye ay?r?r: **Androgen** (yüksek M, yüksek F), **Maskülen** (yüksek M, dü?ük F), **Feminen** (dü?ük M, yüksek F) ve **Farkl?la?mam??** (dü?ük M, dü?ük F).

Geçerlik

Sunulan kaynak (Tatl?c?, 2002) geçerlik bilgisi alan?n? bo? b?rakm??t?r. Bu nedenle, bu adaptasyonun spesifik geçerlik katsay?lar? (örne?in, yap? geçerli?i, ölçüt geçerli?i) hakk?nda kesin bir bilgi sunulamamaktad?r. Ancak, orijinal BSRI için yap?lan kapsaml? ara?t?rmalar, ölçe?in yap?sal geçerli?ini ve cinsiyet rolü yönelimlerini ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rt edebilme yetene?ini desteklemektedir.

Türkçe uyarlama çal??malar?nda genellikle **yap? geçerli?ini** test etmek amac?yla Faktör Analizi yöntemine ba?vurulur. Bu analizler, ölçe?in orijinal üç faktörlü yap?s?n?n (Maskülenlik, Feminenlik, Nötr) Türk örnekleminde de korunup korunmad???n? incelemeyi hedefler. Ölçe?in, beklenen d?? de?i?kenlerle (örne?in, benlik sayg?s? ve depresyon) ili?kisinin incelenmesi de **ölçüt geçerli?i** ba?lam?nda de?erlendirilmektedir.

Güvenirlik

Sunulan kaynakta güvenirlik bilgileri de belirtilmemi?tir. Orijinal BSRI'nin güvenirlik çal??malar?, genellikle yüksek düzeyde iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?lar? 0.75 ile 0.85 aras?nda de?i?ir) ve tatmin edici düzeyde test-tekrar test güvenirli?i gösterir.

Türkçe adaptasyon çal??malar?nda, güvenirlik genellikle iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) ve madde-toplam korelasyonlar? arac?l???yla rapor edilir. Bu de?erlerin, özellikle Maskülenlik ve Feminenlik alt ölçekleri için kabul edilebilir s?n?rlar?n üzerinde olmas? beklenir. Tatl?c? (2002) çal??mas?nda bu istatistiksel verilerin sunulmu? olmas? muhtemel olsa da, bu akademik kay?tta bu veriler mevcut de?ildir.

Faktör Analizi

Orijinal Bem Cinsiyet Rolleri Ölçe?i, 60 maddeden olu?ur ve bu maddeler 3 faktöre da??l?r (20

ARABPSYCHOLOGY.COM

Maskülen, 20 Feminen, 20 Nötr). Ölçe?in geli?tirilme a?amas?nda yap?lan faktör analizleri, Maskülenlik ve Feminenli?in ayr? ve ba??ms?z boyutlar oldu?unu do?rulam??t?r. Bu, ölçe?in temel teorik varsay?m?n?, yani bireylerin hem erkeksi hem de kad?ns? özelliklere sahip olabilece?i (androjeni) kavram?n? desteklemi?tir.

Türkçe adaptasyonlarda da genellikle **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** ve **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** yöntemleri kullan?larak ölçe?in faktör yap?s?n?n kültürel ba?lamda geçerlili?i s?nanm??t?r. Ba?ar?l? bir adaptasyon, orijinal 3 faktörlü yap?y? veya kültürel farkl?l?klar? yans?tan kabul edilebilir modifiye edilmi? bir yap?y? ortaya ç?karmal?d?r.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama

Format: Orijinal BSRI, genellikle 7 noktal? Likert tipi bir derecelendirme kullan?r (1: Hiçbir zaman veya neredeyse hiçbir zaman do?ru de?il, 7: Her zaman veya neredeyse her zaman do?ru).

Language Available: ?ngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama), ve dünya çap?nda birçok farkl? dil.

Population Group: Yeti?kinler, Ergenler, Üniversite Ö?rencileri.

Age Group: 16 ya? ve üzeri (Ergenlik sonras? ve Yeti?kinlik dönemi).

Population Details: Tatl?c? (2002) çal??mas?, **kad?n denekler** üzerinde gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, genel olarak her iki cinsiyetten bireylerin cinsiyet rollerini ölçmek için uygundur.

Test Methodology: Öz bildirime dayal?, kendini de?erlendirme psikometrik envanteri.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik Cinsiyet, Cinsiyet Rolü, Öz-Kavram, Bili?sel ?ema, Ölçüm, Likert Ölçe?i, Cinsiyet Stereotipleri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Bilinmiyor

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Orijinal Bem Cinsiyet Rolleri Ölçe?i (BSRI) 1970'li y?llarda geli?tirilmi?tir. Türkiye'deki uyarlama çal??mas? ise H. H. Tatl?c? taraf?ndan **2002** y?l?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? ve izin süreçleri, orijinal geli?tiricinin (Sandra Bem'in yasal varisleri veya ilgili yay?n haklar? sahipleri) belirledi?i ko?ullara tabidir. Akademik tezlerde kullan?lan uyarlamalar genellikle izin süreçlerinden geçmek zorundad?r, ancak spesifik ücret veya izin detaylar? bu kaynakta belirtilmemi?tir.

Kaynaklar

Tatl?c?, H. H. (2002). *Kad?nlarda cinsiyet rolleri ve ya?a ba?l? olarak benlik sayg?s?, depresyon ve menopoza ili?kin belirtilerin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bem, S. L. (1974). The measurement of psychological androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 42*(2), 155-162.

Bem Cinsiyet Rolleri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Sunulan kaynak içerikte ölçe?in orijinal maddeleri bulunmamaktad?r. Bu nedenle maddeler bu bölüme eklenememi?tir. Ölçek, genellikle 60 maddeden (20 Maskülen, 20 Feminen, 20 Nötr) olu?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM